

Buurt moet meedenken over groei naar prachtwijk

Zakenkabinet
Schoonheid
Francine Houben

Zaterdag 15 oktober vond de feestelijke opening plaats van de Toeloop, het nieuwe hart van Doornakkers en Tongelresche Akkers in Eindhoven. Oud-minister Ella Vogelaar kon niet veel goeds doen, maar ze heeft wel wat nagelaten. Ze wees veertig 'krachtwijken' aan, waarvan de problemen op het gebied van wonen, werken, leren, integreren en veiligheid moesten worden aangepakt door extra investeringen en bovenal samenwerking. Van

krachtwijk naar prachtwijk! Doornakkers was zo'n krachtwijk: hoge werkloosheid, relatief veel inwoners van buitenlandse komaf, een eenzijdige bevolkingssamenstelling met veel eenpersoonshuishoudens. De sociale samenhang verslechterde in de loop der jaren door de instroom van sociaal-economisch zwakkere mensen, wat een gespannen sfeer tussen de verschillende bevolkingsgroepen opleverde.

Uiterlijk zag de wijk er best goed uit: mooie volwassen bomen, en veel grond gebonden (maar kleine) woningen. Maar juist deze lage dichtheden maken het zeer moeizaam om noodzakelijk stedelijke voorzieningen in stand te houden of te realiseren, iets wat de bewoners zeer belangrijk vonden.

De plannen voor de aanpak van de problemen betreffen niet alleen een fysieke facelift van de wijk, het gaat ook om het heroveren van de sociale cohesie. Tien jaar lang praten, samenwerken, ontwerpen, bouwen en renoveren

gaan eraan vooraf. Maar liefst vijftig partners zijn erbij betrokken die in wisselende samenstelling 1250 keer vergaderden. Het ambitieuze programma is gericht op jong en oud: een brede school met sportzaal en jongerencentrum, seniorenappartementen, zorgwoningen- en voorzieningen, en een winkelcentrum met daarboven koop- en huurappartementen. Parkeren gebeurt ondergronds om voorrang te geven aan een goede openbare ruimte waar gespeeld en gesport kan worden en waar jong en oud, autochtoon en allochtoon elkaar kan ontmoeten. En een plein voor de jaarlijkse boekenmarkt, Samsam Dag en buurtdag dat aansluit bij het dorpsachtige karakter van de wijk. Al deze voorzieningen

Op termijn zullen hormonen hun werk doen voor ontstaan van duurzame allianties

zijn ook bedoeld voor de nieuwbouwwijk met 900 woningen de Tongelresche Akkers.

Cruciaal voor het slagen van het proces van krachtwijk naar prachtwijk is dat de wijk zelf mee denkt en doet. Er zijn buurtbijeenkomsten, inspraakavonden en presentaties. Gelijktijdig gaat een programma van start om werkloze jongeren op te leiden en hen, door het concreet aanbieden van scholing, stage en banen, een duurzaam arbeidsperspectief te geven.

Het Verwey-Jonker Instituut wordt als sociaal supervisor gevraagd om voor en tijdens de bouw te adviseren. Het instituut hecht veel belang aan het ontstaan van duurzame allianties in de wijk en het opbouwen van een positieve identiteit vanuit de gedachte dat een gebied met een goede reputatie ook mensen aan trekt die verwachten dat er positieve dingen gebeuren. Een aantal jaren doet het instituut systematisch onderzoek naar onder meer de wijkbeleving van

de bewoners. De eerste cijfers na de oplevering van de Toeloop zien er goed uit: De mensen zijn weer trots op hun wijk, hun buurt en zichzelf. In 2012 zal er opnieuw worden gemeten, want van een echt succes (fysiek, sociaal en economisch) kun je pas spreken op basis van de onderzoeksresultaten van de jaren daarna.

Maar ook zonder dat onderzoek af te wachten, kan je verwachten dat met name de nieuwe scholen een belangrijke rol in de zoektocht naar sociale cohesie zullen spelen. Er is een toenemende stroom van kinderen uit de (witte) nieuwbouwwijk Tongelresche Akkers.

Volgens het aloude adagium is de jeugd de basis voor de toekomst, en die jeugd groeit met elkaar op. Te voorspellen is dat de hormonen op termijn hun werk zullen doen voor het ontstaan van duurzame allianties: gemengde gezinnen.

Francine Houben is architect-directeur van Mecanoo.